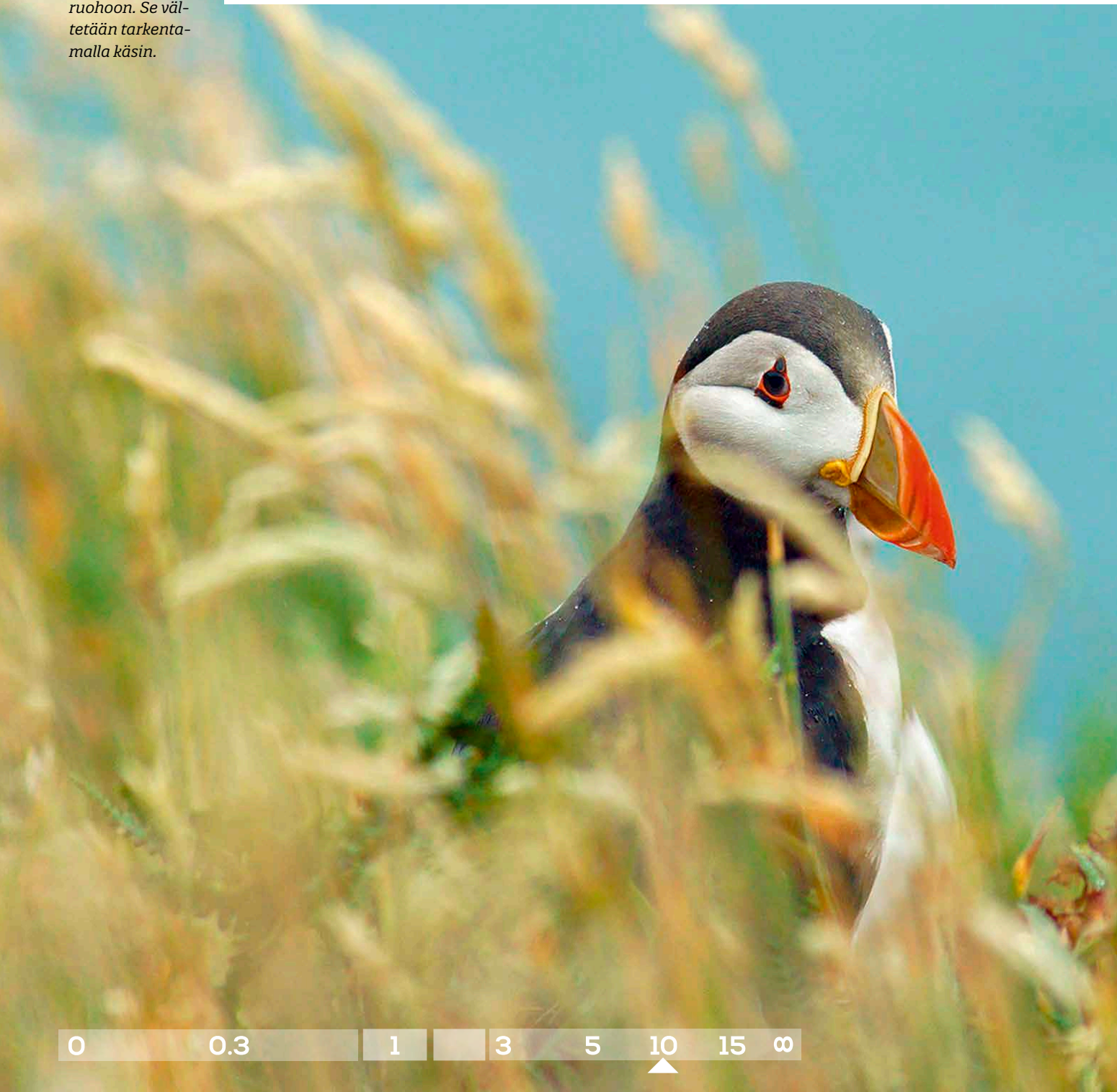

Ohjeet ja tekniikka

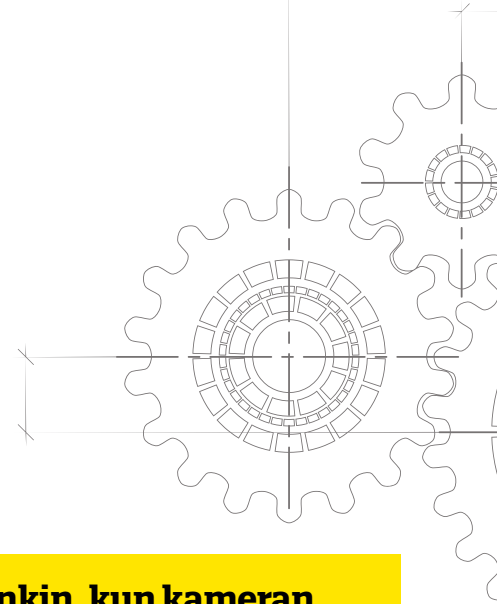
TARKENNA

Kun eläimiä kuvataan piilokojusta, voi tarkennus luokitua esimerkiksi ruuhoon. Se vältetään tarkentamalla käsin.

KÄSIN

Käsin tarkentamalla **pärjät silloinkin, kun kameran automaattitarkennus haparoi**. Tarkennustekniikan kehittymisestä huolimatta on tilanteita, joissa kuvaaja tarkentaa paremmin. Katso, milloin kannattaa puuttua peliin itse.

Kameravalmistajat ovat pyrkineet kehittämään automaattitarkennusta niin, että se selviää lähes kaikista kohteista. Voi-kin kuulostaa kummalliselta, että pitäisi opetella jotain niin antiikkista kuin käsin tarkentaminen. Useimmitenhan automaattitarkennus on nopea ja tarkka ja se tekee muotokuvien, maisemien ja toimintakuvien kuvaamisesta lasten leikkiä. On silti tilanteita, joissa automaattitarkennus ei pärjää ja kuvaajan on tarkennettava käsin, jotta tarkennus menee oikein. Esimerkiksi toimintakuvauksessa voidaan tarkentaa etukäteen tiettyyn paikkaan, ennen kuin pyöräilijä porhaltaa ohi. Kuvaaja voi myös haluta kuvata äänettömästi ilman tarkennusmoottorin ääntä, tai hän saattaa haluta pitää tarkennuksen vakiona laajasävy- tai panoraama kuvauksessa.

Näppäriä aputoimintoja

Vanhoiden filmiajan järjestelmäkameroiden etsimässä oli mattalasi ja leikkokuva. Tarkennus oli täsmälleen oikea, kun leikkokuvan yläosa oli täsmälleen alaosan kohdalla. Nykykameroiden ei voida turvautua leikkokuvaan käsin tarkentettaessa. Terävyys on vain arvioitava

silmämääräisesti. Onneksi nykyaikais-sakin kameroissa on usein niin sanottu focus assist -toiminto, joka kertoo äänimerkillä ja joskus myös tarkennuskohtan merkkivalolla, että kuva on tarkka.

Monissa uusissa peilittömissä järjestelmäkameroissa on käsin tarkentettaessa myös niin sanottu focus peaking -näyttö. Siinä kohta, johon on tarkennettu, merkitään näytöllä värillisellä reunalla.

Jos aikaa on, kannattaa käyttää tarkentamisessa suorakatselua ja suurentaa kuvaa niin, että tarkennus saadaan täsmälleen oikeaksi. Monissa peilittömissä järkkäreissä kuva voidaan suurentaa myös sähköisessä etsimässä.

Kun hallitset tarkentamisen, voit rauhassa käyttää esim. Carl Zeissin ja Samyangin käsitarkenteisia objektiiveja tai vanhoja objektiiveja sovittimen avulla.

Käsin tarkentaminen sopii erinomaisesti katukuvaukseen. Kun tarkennus ja aukko lukitaan, voidaan kuvata teräviä kuvia koko päivä asetuksia muuttamatta. Valitse aukon esivalinta, tarkenna käsin esim. kolmeen metriin, ja valitse aukko F11. Silloin kaikki 1,8–7 metrin päässä oleva näkyy kuvassa terävänä. ■

Tee näin

CANON

Aseta objektiivin tarkennuskytkin kohtaan MF eli käsitarkennukselle.

CANON Paina kameran takana olevaa AF-pistevalitsinta. Valitse Yhden pisteen tarkennus. Valitse keskimäinen tarkennuspiste, joka on ristikkäistyyppinen ja tarkka. Kun tarkennat tällä pisteellä kohteeseen, se palaa punaisena, kun tarkennus on oikea.

NIKON

Siirrä objektiivin tarkennuspainike kohtaan M eli käsitarkennus.

NIKON Paina Info-nappia. Pidä tarkennustavan valintanappi painettuna ja kierrä etummaista säätökierroa. Valitse tarkennustavan valinnasta yksi tarkennuspiste. Valitse keskimäinen piste. Paina OK. Piste palaa punaisena, kun tarkennus on kohdallaan.

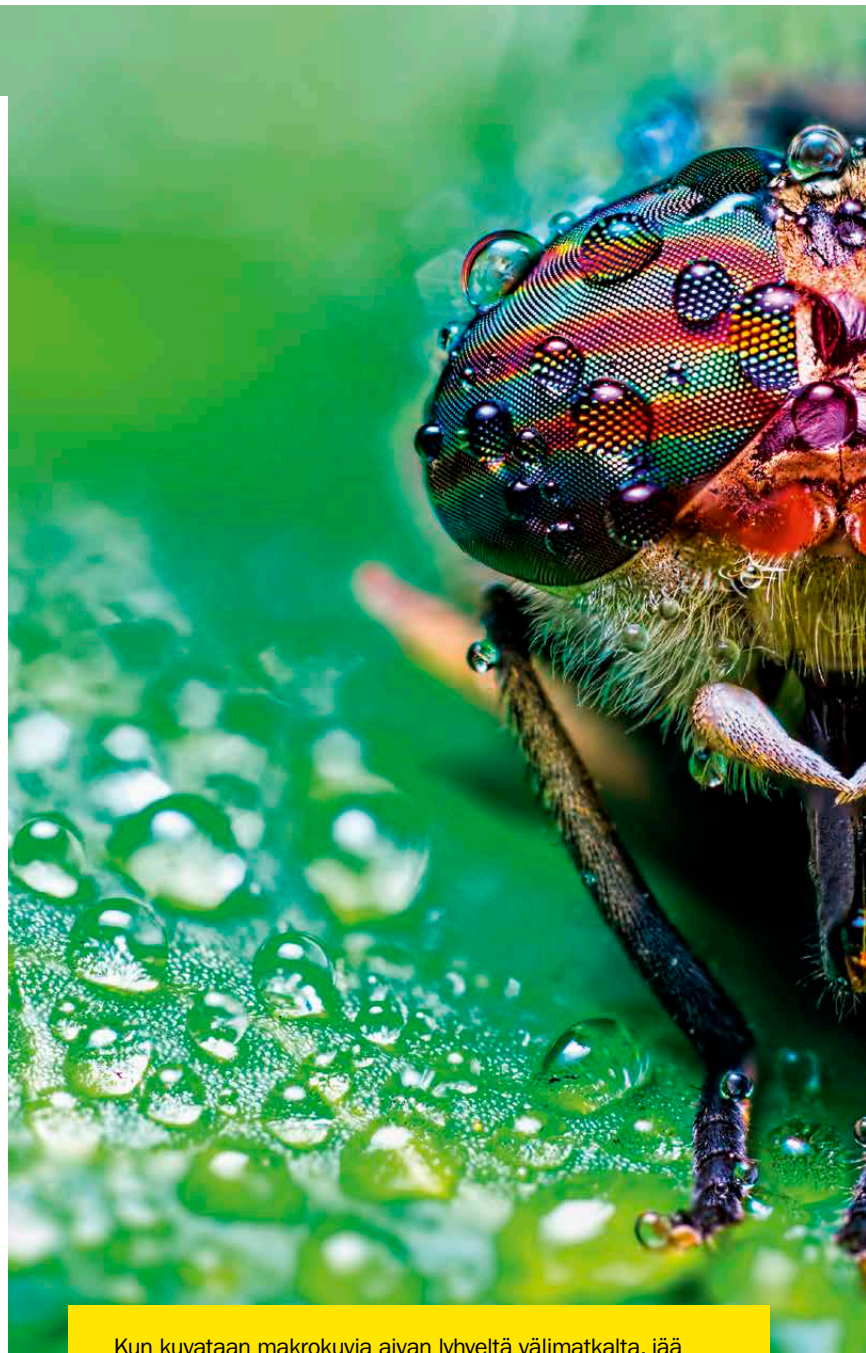
MUUT MERKIT

OLYMPUS Paina OK ja valitse AF-toiminto ja MF. Paina nuolinäppäintä. Valitse tarkennusasetuksista yksi piste. Valitse keskimäinen piste nuolinäppäimillä.

PENTAX Valitse objektiivista tai kamerasta MF. Paina INFO ja valitse AF aktiivinen alue. Valitse tarkennusalue. Valitse keskimäinen tarkennuspiste.

SONY Valitse objektiivista tai kamerasta MF. Paina MENU. Valitse Camera Settings. Valitse Focus Areasta Flexible Spot. Valitse sitten keskimäinen piste.

MUUT Valitse objektiivista tai kamerasta M tai MF. Paina MENU. Hae piste tarkennusasetuksista. Valitse yksi piste ja sen jälkeen keskimäinen tarkennuspiste.

Kun kuvataan makrokuvia aivan lyhyeltä välimatkalta, jää myös terävyysalue hyvin pieneksi, vaikka käytettäisi hyvin pientä aukkoa. Jos käytetään automaattitarkennusta, voi kuva helposti jäädä etu- tai takatarkaksi, ja siinä tapauksessa myöskin pääkohde jää epätarkaksi. **SILLON KANNATTAA KÄYTTÄÄ SUORAKATSELUA** ja tarkentaa käsin kohteen siihen osaan, jonka terävyys on tärkeintä. Yllä olevassa perhosen kuvassa käytettiin pientä aukkoa, mutta siitä huolimatta vain perhosen pää näkyi tarkkana. Kuvaaja käytti 105 mm:n makro-objektiivia ja kahta loittorengasta saadakseen aikaan toivomansa suurennoksen. Lisäksi kuvattaessa käytettiin salamavaloa täyttämään jyrkimmät varjokohdat.

1/60 SEKUNTI | F32 | ISO 200 | 100 MM

Maksrokuvauksessa terävyyssalye on erittäin pieni, joten automaattitarkennus voi helposti erehtyä.

SUURI ERO

Paras mahdollinen terävyys ei aina ole syynä käsin tarkentamiseen. Sillä voidaan vaikkapa luoda kaupungin yövalaistuksesta tietoisesti kauniisti epätarkkoja kuvia. Kun halutaan tehdä pyöreitä, mahdollisimman suuria valopalloja, on parasta käyttää teleobjektiviä. Käytä suurta tai keskisuurta aukkoa, valitse käsitarkennus ja kierrä tarkennus tarkennusrenkaasta sivuun. Mitä lähemmäs itseäsi tarkennat, sitä suurempia epätarkkoja valopalloja syntyy. Molemmat alla olevat kuvat otettiin aukolla F6,3 ja polttovälillä 150 mm.

Heijastus voi olla hyvä tehokeino, mutta se voi hämätä automaattitarkennusta.

Kun kuvataan lasin läpi, ovat lasin heijastukset melkein aina ongelmallisia. Se saa automaattitarkennuksen helposti suunniltaan, ja kamera saattaa tarkentaa esimerkiksi lasiruutuun eikä itse kohteeseen. Siinä tapauksessa kuva on tarkennettava käsin, jotta tarkennus saadaan kohdalleen. Kuvan tyttö istui kahvilassa ja seurasi kaupungin elämää. **HEIJASTUKSET OVAT RIITTÄVÄN SELVIÄ** kertoamaan kaupungista, kuitenkin viemättä huomiota pois aiheesta.

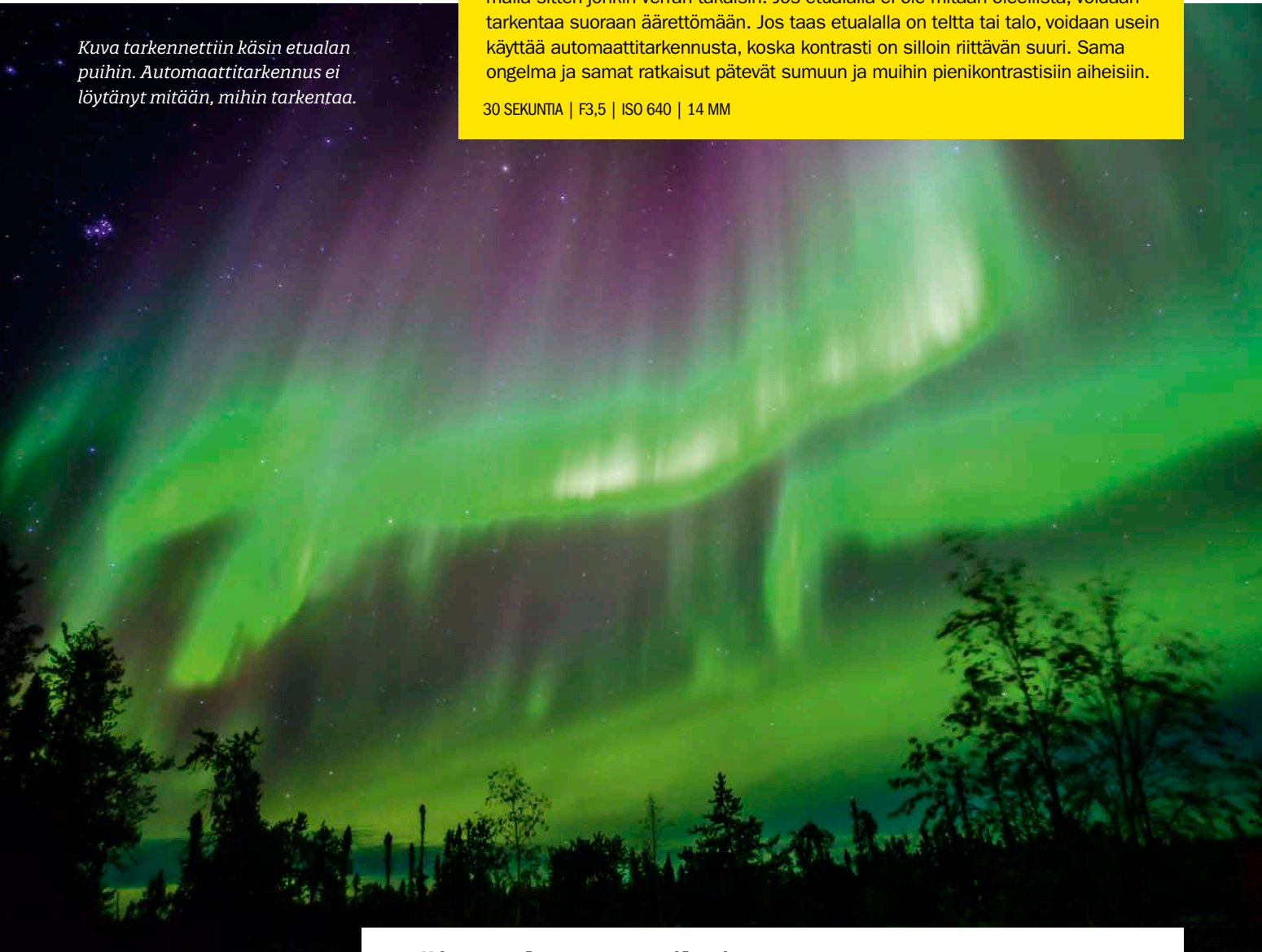
1/100 SEKUNTI | F3,5 | ISO 125 | 70 MM

Kuva tarkennettiin käsin etualan puihin. Automaattitarkennus ei löytänyt mitään, mihin tarkentaa.

Kun kuvataan **KOhteita ULKONA PIMEÄSSÄ**, voi kameran automaattitarkennuksella olla ankeat ajat. Se ei yksinkertaisesti löydä mitään kohdetta, johon se voisi tarkentaa. Ratkaisu tässäkin on siirtyä käsitarkennukseen. Jos etualalla on tärkeitä kohteita, saadaan usein hyvä tulos tarkentamalla ensin äärettömyyteen ja ottamalla sitten jonkin verran takaisin. Jos etualalla ei ole mitään oleellista, voidaan tarkentaa suoraan äärettömään. Jos taas etualalla on teltoa tai talo, voidaan usein käyttää automaattitarkennusta, koska kontrasti on silloin riittävän suuri. Sama ongelma ja samat ratkaisut pätevät sumuun ja muihin pienikontrastisiin aiheisiin.

30 SEKUNTIA | F3,5 | ISO 640 | 14 MM

Näin tarkennat oikein

Maisemakuvauksessa voidaan hyödyntää niin sanottua hyperfokaalietäisyyttä. Se on etäisyys, jolle tarkentamalla saadaan suurin terävyysalue etualalta äärettömään saakka, ja sen käyttäminen on helpompaa käsin kuin automaattisesti tarkentaen. Alta näet, miten kauas on eri aukkoilla ja polttoväleillä tarkennettava, jotta terävyysalue on suurin mahdollinen.

APS-C-kennoiset kamerat (polttovälikerroin 1,5)

Aukko	Polttoväli			
	17 mm	24 mm	35 mm	100 mm
F2,8	5,13 m	10,21 m	21,69 m	176,88 m
F8	1,82 m	3,62 m	7,69 m	62,60 m
F16	0,92 m	1,82 m	3,86 m	31,35 m

Kino- eli täyden kennokoon kamerat (ei polttovälikerrointa)

Aukko	Polttoväli			
	17 mm	24 mm	35 mm	100 mm
F2,8	3,42 m	6,81 m	14,47 m	117,95 m
F8	1,22 m	2,42 m	5,14 m	41,77 m
F16	0,62 m	1,22 m	2,59 m	20,93 m